

THE AIRE CENTRE
Advice on Individual Rights in Europe

**REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE**

Rast Studimi

Bosnjën dhe Hercegovinën

**- Hetim financiar dhe bashkëpunim
ndërkombëtar -**

Rast studimi për Bosnjën dhe Hercegovinën – Hetim financiar dhe bashkëpunim ndërkombëtar

Përshkrimi i rastit

Ky rast u paraqit në Gjykatën Kantonale në Sarajevë, prej vitit 2016 deri në mes të vitit 2019, kundër tre personave të akuzuar; dy meshkujve të moshës 47 vjeçare dhe një femre të moshës 38 vjeçare. Prokuroria Kantonale e Kantonit të Sarajevës ngriti akuza kundër tyre për pjesëmarrje në krim të organizuar, shmangie nga pagesa e tatimit dhe pastrim të parave.

Vendimi i shkallës së parë u mor në korrik 2018, por pas ankesave të palëve në procedurë, Gjykata Supreme e Federatës së BdheH e revokoi atë vendim dhe urdhëroi të bëhej rigjykimi i çështjes.

Pas rigjykimit, gjykata nxori përsëri një dënim, duke i shpallur të pandehurit fajtorë, i dënoi me trembëdhjetë vjet burgim (të pandehurin e parë dhe të dytë) dhe me tre vjet burgim të pandehurin e tretë. Përveç nënshtetësisë së BdheH, i pandehuri i parë dhe i dytë kanë edhe nënshtetësi të Federatës Ruse.

Aktualisht çështja është në apel në Gjykatën Supreme të Federatës së BdheH dhe kjo analizë nuk e paragjykon përgjegjësinë e ndonjërës prej palëve dhe nuk e kundërshton prezumimin e pafajësisë së personave të përfshirë, por vetëm merret me çështje ligjore lidhur me kthimin e pasurisë.

Karakteristikat kryesore të hetimit financiar

Hetimet në këtë çështje i ka drejtuar Prokurori Kantonal i Sarajevës, i cili i ka bashkërenduar veprimet hetimore të kryesuara nga departamenti kompetent i SIPA, i cili funksionon i koordinuar me NJIF-in kombëtar. Informacionet e para ishin marrë nga NJIF-i kombëtar më 2012 nga një bankë tregtare, e cila, në bazë të sistemit të tyre monitorues për transaksionet monetare dhe të kategorizimit të rrezikut për klientët individualë, në pajtueshmëri me detyrimet e bankave sipas Ligjit për parandalimin e pastrimit të parave dhe të financimit të veprimtarive terroriste të BdheH, raportoi transaksionet e parave në llogaritë bankare të të pandehurve, pas së cilës SIPA, si NJIF kombëtar i filloi veprimet hetimore në këtë rast.

Arsyeja specifike pse banka tregtare e krijoi një STR (raport për transaksione të dyshimta) ishte prania e një numri të treguesve të veprimtarive të dyshimta, në veçanti gjatë një periudhe të shkurtër kohore pas hapjes së llogarive të shtetasve rezidentë në BdheH. Në këtë periudhë filloi një derdhje e shumave të mëdha të transaksioneve të valutave të huaja, në veçanti nga Emiratet e Bashkuara Arabe, të pasuara nga transaksionet bazike për pagesat e përshkruara si “pagesa për shërbime”, së bashku me dokumentacionin tregtar që i shoqëronte këto transaksione të parave (marrëveshje të mirëkuptimit), etj.

Më pas u bë monitorimi aktiv i llogarive të dyshimta bankare të cilat gjendeshin në disa banka tregtare, i cili zgjati disa muaj. Ndërsa gjurmonte shpenzimet nga llogaritë e dyshimta, NJIF zbuloi që paratë në ato llogari nuk shfrytëzoheshin për qëllime biznesi në BdheH, por për nevoja personale, domethënë për blerjen e pronave të paluajtshme, fondeve të vlerës së mbetur (ekuitetit), automjetet dhe artikujt e tjerë.

Përmes bashkëpunimit ndërkombëtar, NJIF identifikoi lëvizjet e të dyshuarve në disa shtete, përfshirë EBA, Rusinë, etj., dhe përmes kontrolleve të Interpolit zbuloi se në këto shtete, kompanitë që ishin identifikuar se kanë bërë pagesa në BdheH nuk kishin ndonjë aktivitet biznesi në ato shtete dhe, në thelb, ishin të rreme.

Në llogaritë e mbikëqyrura bankare u zbulua hyrja e mbi 20 milionë KM në përgjithësi, ndërsa në bashkëpunim me Administratën Tatimore u vendos që të gjitha transaksionet financiare që zhvilloheshin në llogari dhe prej saj përmbanin elemente që ngrinin dyshime për shmangie nga tatimi.

Me rëndësi vendimtare për rastin ishte që një person i përfshirë u karakterizua si person i ekspozuar politikisht (PEP), një tregues i rëndësishëm sa i përket zbulimit të transaksioneve të dyshimta lidhur me pastrimin e parave. P

o ashtu është interesant që hetimi financiar zbuloi që një numër i transaksioneve financiare në disa shtete, përfshirë Gjermaninë, ishin të lidhura me një rrjet të transaksioneve që në fund përfundonin në llogaritë bankare të të akuzuarve në BdheH. Importimi i mallrave (automjeteve të blinduara), shërbimet e marketingut, etj., përmendeshin si arsye zyrtare dhe bazë për realizimin e këtyre transaksioneve.

Çështjet përkatëse ligjore me rëndësi për kthimin e pasurisë

Në këtë rast janë identifikuar disa çështje kryesore ligjore që duhet të përmenden në mënyrë që të kuptohet dhe të vlerësohet si duhet sukcesi i tërë procesit penal dhe konfiskimi i pasurisë së caktuar kriminale.

Së pari duhet të përmendet që njëra prej sfidave kryesore në këtë rast lidhet me zbatimin e burimeve ndërkombëtare ligjore (në veçanti konventave) të cilat i ka miratuar Bosnja dhe Hercegovina dhe të cilat është e detyruar t'i zbatojë në rendin e saj juridik. Në mënyrë

specifike, gjykata në këtë rast ka zbatuar Konventën e Këshillit të Evropës (CETS nr.198) “Mbi Pastrimin, Kërkimin, Sekuestrimin dhe Konfiskimin e të Ardhurave nga Krimi dhe Financimin e Terrorizmit”, të cilën Bosnja dhe Hercegovina e ka ratifikuar më 2013 dhe që është në fuqi prej datës 1 Qershor 2013. Në atë kohë jurisprudenca e gjykatave lidhur me zbatimin e drejtpërdrejtë të instrumenteve ndërkombëtare penale ndryshonte dhe zbatohet rast pas rasti. Do të jetë interesant të shihet si do të vendosë Gjykata Supreme e Federatës së Bosnjës dhe Hercegovinës lidhur me këtë çështje, duke pasur parasysh që në ankimin e parë nuk e ka ngritur si problem këtë çështje.

Standardi ligjor për vërtetimin e veprës penale të pastrimit të parave pa e identifikuar më parë veprën bazë është po ashtu i rëndësishëm. Në mënyrë specifike, në këtë rast gjykata nuk ka qenë në gjendje ta përcaktojë prej çfarë krimesh specifike e kishin prejardhjen paratë që ishin objekt i pastrimit dhe të cilat në fund u konfiskuan. Në vend të kësaj, gjykata, duke e përmendur konventën e sipërpërmendur, mori vendimin që, sipas nenit 9, një akuzë nuk duhet domosdoshmërisht të vërtetohet në mënyrë që të vërtetohet një vepër penale e pastrimit të parave në bazë të “rrethanave objektive faktike” që është një standard ligjor i vendosur i jurisprudencës. Mund të thuhet që këta janë faktorët që ndikojnë drejtpërdrejt në ekzistencën dhe përmbajtjen e të gjithë vendimit në këtë çështje dhe kanë pasojat e drejtpërdrejta në sekuestrimin e pasurisë së fituar (dhe të pastruar) në mënyrë të paligjshme.

Nëse në këtë rast është kryer krimi i pastrimit të parave dhe është lejuar zbatimi i drejtpërdrejtë i konventave ndërkombëtare, nuk do të jetë e nevojshme që në procesin gjyqësor të përcaktohet veprimtaria kriminale bazë nga e cila ka rrjedhur pasuria e dyshimtë. Pastaj do të ishte relativisht lehtë të mbrohet qëndrimi që e gjithë pasuria e dyshimtë i nënshtrohet konfiskimit të përhershëm, ashtu siç ka vendosur gjykata në vendimin e saj. Për këtë arsye, gjykata ka përmendur dispozitat përkatëse të Kodit Penal Federal (neni 272, paragrafi 4) si edhe Ligjin për konfiskimin e pasurisë së fituar në mënyrë të paligjshme (neni 10) në mënyrë që të arsyetojë konfiskimin e të gjithë pasurisë që i është nënshtuar pastrimit të parave.

Plotësimi i të gjitha supozimeve të sipërpërmendura do të krijonte një grup koherent, racional dhe shumë efektiv të standardeve ligjore që nuk do të lejonin konfiskimin e përhershëm të pasurisë me vlerë të lartë (përafërsisht 10 milionë euro) si përgjigje ndaj krimit të pastrimit të parave, por do të krijonte po ashtu një qëndrim të dobishëm dhe të nevojshëm ligjor lidhur me praktikën gjyqësore në të ardhmen. Kjo është veçanërisht e rëndësishme në kontekst të luftimit të krimit të organizuar, pastrimit të parave dhe të formave të tjera të rënda të krimit meqë këto janë fusha të politikave penale me prioritet të lartë në Bosnjë dhe Hercegovinë.

Lloji i pasurive të kthyera

THE AIRE CENTRE
Advice on Individual Rights in Europe

**REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE**

Pas dhënies së dënimit, gjykata urdhëroi po ashtu sekuestrimin e pronës nga personat e dënuar, e cila përfshinte pasuri të ndryshme me vlerë të madhe. Pasuritë e sekuestruara përbëheshin nga: para kartmonedhë, aksione në një fond të hapur investimesh, kompani, prona të paluajtshme, automjete dhe artikuj të tjerë si mobilie dhe një sistem për ngrohje me diell.